

Opetus- ja kulttuuriministeriö

PL 29

00023 Valtioneuvosto

Asia: Lausunto; asiantuntijuus edellä. Korkeakoulujen uusi erikoistumiskoulutus

Viite: Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö 19.8.2013, dnro OKM/47/040/2012

Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa 2011–2016 todetaan seuraavasti:

Korkeakoulututkinnon jälkeistä koulutusta kehitetään muodostamalla laajoja osaamiskokonaisuuksia (erikoistumiskoulutuksia) mm. nykyisten erikoistumiskoulutusten ja -opintojen pohjalta... Erikoistumiskoulutukset ovat laajoja, vähintään 30 opintopisteen laajuisia osaamiskokonaisuuksia... Erikoistumiskoulutusten kokonaisuus korvaa nykyiset ammattikorkeakoulujen ammatilliset erikoistumisopinnot sekä yliopistojen erikoistumiskoulutukset ja erikoistumisopinnot ja niitä voidaan järjestää tutkintoa täydentävinä opintoina taikka osana tutkintoa.

Erikoistumiskoulutusta pohtineen työryhmän ehdotusten lähtökohtana on, että erikoistumiskoulutus ei olisi tutkinto mutta sille luotaisiin selkeät säädökselliset puitteet. Erikoistumiskoulutuksista sovittaisiin korkeakoulujen koulutusvastuiden mukaisesti keskinäisessä yhteistyössä yhdessä työ- ja elinkeinoelämän kanssa.

UNIFI ry katsoo tärkeäksi kehittää uusia kouluttautumismuotoja korkeakoulututkinnon jälkeiseen asiantuntijuuden kehittämiseksi, osaamistarpeiden päivittämiseksi ja työelämän muutosten ottamiseksi huomioon. Uuden erikoistumiskoulutuksen tulee helpottaa nykyistä tilannetta, jossa tutkintoon johtavaa koulutusta käytetään täydennys- ja erikoistumiskoulutukseen. Erikoistumiskoulutuksen tavoitteet tulee määrittää selkeästi: millaista asiantuntijuutta/osaamista eri aloilla tarvitaan ja halutaan sekä miten tuo osaaminen hankitaan joko erikoistumiskoulutuksen tai täydennyskoulutuksen kautta tai osaamisen näyttönä. Erikoistumiskoulutuksen tuottaman osaamisen ja asiantuntijuuden tarpeen määrittely on sekä korkeakoulujen että työelämän toimijoiden yhteinen haaste.

UNIFI ry pitää sopimusmenettelyä ja sääntelyä perusteltuna, jotta voitaisiin saada aikaan valtakunnallisesti merkittäviä työelämän toimijoiden tunnustamia ja arvostamia kokonaisuuksia. Vain sellaiselle erikoistumiskoulutukselle voi muodostua aitoa työelämärelevanssia, mikä on välttämätöntä erikoistumiskoulutuksen rahoituksen kannalta. Malli ei ole kuitenkaan vielä valmis vaan se tarvitsee jatkokehittelyä. Toimivan järjestelmän kannalta on keskeistä, että otetaan huomioon molemmat korkeakoulusektorit ja niiden erityispiirteet. Jatkokeskusteluissa on syytä myös konkretisoida ja luoda yksityiskohtainen prosessikuvaus: millaisilla päätöksentekomenettelyillä ja pelisäännöillä yliopisto tai ammattikorkeakoulu voi esittää erikoistumiskoulutusta, millaisin kriteerein niistä päätetään, mikä taho sopii kenen

kanssa ja mistä. Menettelytapoja lienee syytä pilotoida, jotta prosessien toimivuus varmistetaan.

Erikoistumiskoulutuksen rahoitusmekanismit on keskusteltava huolellisesti: millaiseen erikoistumiskoulutukseen tulee ohjata julkista rahoitusta ja millaisen erikoistumiskoulutuksen pääasiallisina rahoittajina ovat työelämä ja koulutukseen osallistuvat.

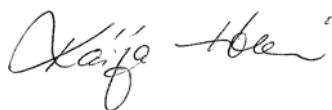
Työryhmän lähtökohta, että erikoistumiskoulutus olisi tutkinnon jälkeistä koulutusta, on periaatteena kannatettava. On kuitenkin mietittävä tarkasti, mitä erikoistumiskoulutusta tarjotaan osana tutkintoa ja mikä erikoistumiskoulutus on todellakin tutkinnon jälkeistä erikoistumiskoulutusta. UNIFI ry katsookin, että erikoistumiskoulutuksen asema ja suhde tutkintokoulutukseen ja täydennyskoulutukseen tulee kirkastaa ja käsitelmääritys selkeyttää. Näiltä osin työryhmän työ näyttää jääneen keskeneräiseksi. Mikä on esimerkiksi ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suhde erikoistumiskoulutukseen?

Työryhmä esittää useita muutoksia nykyiseen lainsäädäntöön yliopistojen tutkinnoista. Erikoistumisopinnoista ja ammatillisista erikoistumisopinnoista ei jatkossa enää säädettäisi valtioneuvoston ja/tai OKM:n asetuksella vaan työryhmä ehdottaa nykyisten erikoistumisopinnojen järjestämistä joko täydennyskoulutuksena tai niistä muodostettaisiin erikoistumiskoulutuksia. Työryhmän esittämillä muutoksilla on esimerkiksi ns. kelpoisuuden tuottavissa koulutuksissa suora vaikutus opintojen maksuttomuuteen/maksullisuuteen. Tätä asiaa on pohdittava perusteellisesti, sillä tähän saakka tausta-ajatuksena on ollut, että kouluttautumismahdollisuuden tulisi olla yhteiskunnan toimesta järjestettyä sellaisissa ammateissa, joiden kelpoisuutta yhteiskunta lainsäädännöllään säätelee.

Erikoistumiskoulutuksen laadunvarmistus voidaan toteuttaa lähtökohtaisesti osana yliopiston laadunvarmistusmenettelyä.

Helsingissä 30. syyskuuta 2013

Suomen yliopistot UNIFI ry, Finlands universitet UNIFI rf

Kaija Holli
Puheenjohtaja

Liisa Savunen
Toiminnanjohtaja